A tudomány árugazdaságtana

Egy szegedi szerző könyve

Az Akadémiai Kiadó által megjelentetett mű a szegedi elméleti közgazdasági kutatás műhelyéből került ki. Szerzője, Szilágyi László, a Szegedi Orvostudományi Egyetem Marxizmus—Leninizmus Intézetének oktató-kutató docense, a közgazdaságtudomány kandidátusa.

A téma kutatásának időszerűségét mindinkább alátámasztják jelenlegi gazdasági helyzetünk és dinamizálásának feladatai. Hiszen egyrészt a gazdasági hatékonyság kérdései alapvetően az *újdonság*teremtő (innovációs) tevékenységben dőlnek el. Másrészt az, hogy a munka igyekszik megalapozni azokat a vállalatszervezeti formákat (társulás, egyesülés, „innovációs párok"), amelyek keretet adnak az innovációs folyamatnak.

A munka mintegy átfogja és egységbe foglalja a szerző több évtizede folytatott kutatómunkájának legjelentősebb eredményeit. Így mindenekelőtt elemzi a már több mint három évtizede felmerült folyamatnak, *„a tudomány közvetlen termelőerővé válásának"* valamennyi főbb elméleti kérdését, mozzanatát. Ezen belül is a termelőerők, a marxi társadalomtudomány e központi kategóriájának sztálini leegyszerűsítő eltorzításától való megtisztítása, s eredeti marxi gazdagságába való visszaállítása vívott ki hazai kutatásunkban elismerést, s tette ma már magáévá lényeges következtetéseit hazai közgazdasági irodalmunk.

A könyv ezután továbbviszi a tudomány közvetlen termelőerővé válása elméleti általánosítás szintjén feltárt folyamatának vizsgálatát a *konkrét megvalósulásának a területére*, amit „tudományos, technikai forradalom" (TTF) terminológiával jelöl a nemzetközi irodalom. Ezen belül különösen figyelemreméltó eredményt ért el a szerző az *innovációs folyamat*, az ún. „innovációs lánc" — tudományos kutatás, technikai fejlesztés, termelés, piac — négy láncszeme funkciójának külön-külön való feltárása, majd sajátos kölcsönhatásuk bemutatása terén. S e folyamat kutatását azoknak a követelményeknek a feltárásával folytatja, melyeket a tudomány és a termelőerők kölcsönösen támasztanak egymással szemben az anyagi termelési folyamatban való egyesülésük következtében. Rámutat továbbá azokra az ellentmondásokra, érdekellentétekre is, melyek ugyanakkor továbbra is megmaradt önálló létezésükből, fejlődésükből következnek, s keresi ezek feltárásának legoptimálisabb módjait.

Végül a tudomány közvetlen termelőerővé válása folyamata vizsgálatának nagy témakörét a termelőerők — *most már a tudományt is önálló szerves részeként szerepeltető* — modern szerkezetének és összefüggéseinek felvázolása zárja.

A könyv másik nagy témablokkja a most már közvetlen termelőerővé vált *tudomány további szükségszerű minőségi változásának „áruvá válásának" útját vizsgálja*. Azokat a gyakorlat által már halaszthatatlanul felvetett problémáknak az elméleti kérdéseire keresi és adja meg a választ, hogy a most már nem vitatott, általános érvényű szocialista árutermelési viszonyok között is valóban áruvá válhat-e a tudomány? S ha igen — amit a gyakorlat már igazolt —, akkor a marxista áru- és értékelmélet alapján milyenfajta áru? Az anyagi áruvilágon kívüli ún. „képzetes", vagy az anyagi áruvilág törvényei szerint mozgó ún. „közönséges" áru-e? S ha „közönséges" áru — amelyet a szerző sokoldalúan és meggyőzően bizonyít — akkor milyen sajátos módon illeszkednek be az anyagi áruvilág ilyen klasszikus kategóriáiba, mint „érték", „ár", illetve ezen kategóriák „szubsztanciáját", belső lényegét adó anyagi termelő, produktív munkába? Hogyan befolyásolják ezeknek külső és belső dimenzióját, mennyiségi és minőségi alakulását, illetve törvényszerű összefüggéseit? (Pl. értéktörvény.)

S miután — a fellelhető hazai és nemzetközi szakirodalom e kérdéssel foglalkozó nézeteinek gazdag bemutatása és velük való vitája alapján — mindezekre megadja a szerző a saját válaszát, fog csak hozzá annak a hallatlanul fontos, de ugyanakkor rendkívül bonyolult és összetett kérdésnek a vizsgálatához, hogy hogyan fejti ki a tudomány gazdasági hatását? Ennek alapelveit, mozzanatait tárja fel az alapkutatás szintjén a szerző, és alkotja meg konkrét mérésének általános „alapképletét".

A könyv tehát gyakorlatot érintő elméleti problémákat tárgyal színvonalasan, miközben igyekszik megszabadulni a talmudizmustól. A jól szerkesztett — áttekinthető munka — talán két területen igényelt volna kiegészítést: a) a vizsgált folyamatok és kategóriáinak gyakorlati ellenőrzése, a tapasztalatokkal való szembesítése; b) az innovációs folyamat értékoldalának szélesebb körű bemutatása az arányossági (terv) oldallal.

A könyv tartalmi ismertetése valóban igazolja a szerzőnek azt a „Bevezetésben" található törekvését, hogy nemcsak Magyarországon, hanem a szocialista országokban is először kísérelte meg „a tudomány árugazdaságtanát" egységes, komplex rendszerben kidolgozni.

Nagy Lajos

Minden napszakban a lakosság szolgálatában

A szegedi központtal működő Komfort Szolgáltató Kisszövetkezetnek száz dolgozója van. Ennyien produkálják évente a 45-50 millió forintos árbevételt.

Fő tevékenységük az épületüvegezés és a méretre vágott síküveglapok értékesítése. Évente 2 ezer 100 tonna üveget építenek be ablakokba, ajtókba, bútorokba, járművekbe, illetve adnak el megrendelőiknek. Raktáraikban megtalálható a Magyarországon forgalmazott épületüvegek valamennyi fajtája. A tárolókból pillanatokon belül kikereshetik a kért sík-, öntött, fehér vagy színes, drótos üvegtáblákat.

Csongrád, Békés és Bács-Kiskun megyékben forgalmazzák a Hungaropan és a Salgotherm fantázianevű, nagy hatékonyságú hőszigetelő üvegeket. Ezek a termékek minden tekintetben kielégítik a nemrégiben életbe lépett új hőtechnikai szabványnak valamennyi előírását. A kisszövetkezet nemcsak elvégzi a megrendelő által kért szakmunkákat, hanem ötéves garanciát is vállal. S ha bármilyen okból törik az üveg, a javítást elvégzik a Komfort szakemberei.

Nagy gondot okozhat a családban, ha a sok osztásos üvegből kitörik egyetlen darab a szekrénysor ajtajában. Erre a problémára is tudnak megoldást a szolgáltató szövetkezetnél. Készítenek csiszolt bútorüvegeket a szekrények tolóajtajaiba is. Pótolják a különböző mezőgazdasági gépek, autóbuszok, személygépkocsik oldal- és pillangóablakainak kitört üvegét. Mindezt szilánkmentes, két rétegből összeragasztott üvegből. Ennek a fajtának az az előnyös tulajdonsága, hogy ha ütés éri valamilyen okból, csak az egyik rétege sérül meg, és nem fenyegeti a járművezetőnek és utasainak testi épségét. A kisszövetkezet dolgozói kívánságra elvégzik a fazettacsiszolást is boltíves ajtókba.

A Komfort megrendelésre készít tükröket. Azok méretét, alakját és mintáját a vevők kívánságának megfelelően alakítják. Extra kívánságok teljesítésére szintén felkészültek. A síklapokra egyedi mintákat tudnak csiszolni eszközeikkel.

Az építőipari tevékenységnek része hideg- és melegburkolók munkája. Vállalnak szobafestést és mázolást, valamint tapétázást. Méretre szabják és rögzítik a szőnyegpadlót, a parkettát és a pvc-padlóburkolókat. A szőnyegpadlót 25 százalékkal olcsóbban számlázzák, mint amennyiért az a kiskereskedelmi boltokban, áruházakban megvásárolható. Teheti ezt azért a Komfort Szolgáltató Kisszövetkezet, mert ezeket az anyagokat közvetlenül a termelőtől vásárolja, így a kereskedelmi árrés nem terheli megrendelői pénztárcáját. Ha valaki a lakáskarbantartáshoz az OTP-től hitelt kíván felvenni, ennek az ügyintézését elvégzi a kisszövetkezet.

Egész Csongrád megyében és Bács-Kiskun megye délkeleti részén a Komforttól rendelhetők meg a garanciás bútorjavítások. S ha már lejárt a jótállási idő, akkor is várják a megrendeléseket. Elvégzik a szekrénysorok mellett a kárpitozott garnitúrák javítását, bútorszövet cseréjét. Javítanak épületasztalos munkákat és passzítanak rosszul záró ajtókat, ablakokat is. Nemrégiben szőnyegek beszegésére modern japán gépet vásároltak. Így az általuk erre a munkára garantált minőség vetekszik a szőnyeggyárak legjobb munkáival.

Cipőjavító egységeik Szegeden, Hódmezővásárhelyen és Makón állnak a lakosság szolgálatára. Érvényes szerződésük van a kiskereskedelemmel a szavatossági idő alatt meghibásodott cipők javítására.

Rovar- és rágcsálóirtó szakcsoportjuk évente kétmillió forintot érő munkát végez el különféle partnerei részére. Magánmegrendelőiknek — korlátozott kapacitással — fuvarozást és költöztetést is vállalnak.

A Komfort Szolgáltató Kisszövetkezet munkájának minőségével elégedettek a megrendelők. Áraik mindenki számára elfogadhatóak. Nyilvántartásukba elvétve kerül be jogos megrendelői reklamáció. A munkákat a vállalt határidőre, hiánytalanul adják át. Általában sikerrel szerepelnek ajánlataikkal a versenytárgyalásokon. Csak jól képzett szakmunkásokat alkalmaznak, akiket igyekeznek jól megfizetni. Tavaly a tagok átlagjövedelme 82 ezer forint volt. A legtöbbet és legjobban dolgozó szakembereik valamennyien 100 ezer forinton felül keresnek. A munka elvégzésének időpontjában is igyekeznek megrendelőik időbeosztásához igazodni. A vevők által megjelölt napszakban érkezik meg a munkát elvégezni a Komfort Szolgáltató Kisszövetkezet szakembere.

(x)

Családi események

HÁZASSÁG

Illés István és Vigh Margit, Fazekas István és Bakró Julianna, Madarász Csaba és Nyers Györgyi, Kovács László és Tarjányi Anna, dr. Zsíros József és Szilvási Zsuzsanna, Villányi László és Hegyi Klára, Németh József és Gajdán Ágnes, Péter József és Dudás Mária, Keresztesi József László és Czékus Zsuzsanna, Hegyesi Csaba Zsolt, és Péter Mária Magdolna, Gyuros László és Viski Erzsébet, Temesvári László István és Horváth Anna, Kiripolszky Tamás és Majláth Sarolta, Papp Zoltán János és Baráth Gabriella, Schlesinger László és Csamangó Margit Zita, Kovács Béla és Daróczi Mária, Szekeres Zoltán és Gárgyán Anikó, Rácz Gábor és Farkas Katalin, Budai Márton és Móra Edit Margit, Kovács László és Tóth Mária házasságot kötöttek.

SZÜLETÉS

Lengyel György Gábornak és dr. Simon Judit Rózának Tamás György, Lengyel György Gábornak és dr. Simon Judit Rózának Miklós László, Szalai Imrének és Semega Évának Éva Emese, Vadai Istvánnak és Czékus Mária Katalinnak András, Fekete Béla Zoltánnak és Bodnár Katalinnak Norbert, Jenei István Mihálynak és Sziráki Ilonának István, Fabó Ferenc Tamásnak és dr. Takács Klárának Nóra, Ladus István Ferencnek és Lajos Agnesnek Dóra Rozália, Toldi-Szabó László Lajosnak és Füri Ildikónak Mercédesz Fruzsina, Hankó Istvánnak és Tóth-Pördi Ilonának Roland Tamás, Bokor Józsefnek és Bakó Eleonórának Dávid, Hebők Lászlónak és Gajdács Juditnak László, Varga Istvánnak és Bálint Gizella Erzsébetnek Gabriella Bettina, Vedrédi Ferencnek és Szívós Katalinnak Adrienn, Kiss Jánosnak és Szélpál Ildikó Klárának Julianna Judit, Lovászi Lászlónak és Nagy Eszter Zsuzsannának Marianna, Koncz István Antalnak és Szabó Ildikónak Ádám Jenő, Jani Sándornak és Kiss Máriának Renáta, Tari Andrásnak és Molnár Lídia Esternek Gábor, Zsák Lászlónak és Kapás Ildikónak Veronika, dr. Simkó Ferencnek és Koszka Juditnak Ferenc, Farkas László Imrének és Gavodi Éva Rozáliának Róbert, Vass Józsefnek és Náfrádi Mária Magdolnának Zoltán, Gyuris Sándornak és Szekeres Gizellának Attila, László, Ferencnek és Horváth Zsuzsanna Máriának Zoltán Róbert, Sáringer Gyulának és Kunszabó Ildikónak Nikolett, Tóth Imrének és Benák Mártának Roland Imre, Bárányos Tibornak és Varga Ágnesnek Zsolt, Császár Ferenc Lászlónak és Török Margitnak Tibor György, Bodnár Lajos Gyulának és Virágh Anikónak Attila, Hatvani Árpádnak és dr. Mlinkó Évának Dóra, Sóki Józsefnek és Tóth Ilonának Attila, Szabó Imrének és Jéga-Szabó Juliannának Renáta, Simicz Szilveszternek és Baranyi Klárának Henriett Klára, Gyorki Lászlónak és Bartók Judit Annának Noémi Judit, Bara Tamás Dénesnek és dr. Herczegh Ottilia Máriának László, Szilágyi Jánosnak és Zakar Máriának Tamás, Lovász Istvánnak és Udvari Györgyinek Annamária, Szanka Péternek és Halász Zsuzsannának Gábor Tamás, Székely Leónak és Tóth Edit Ilonának Péter László, Dombi Ferencnek és Sötét Erzsébet Zsuzsannának Csaba nevű gyermeke született.

HALÁLOZÁS:

Bullás Imréné Dobó Rozália, Paragi Péter, Stelczner Jenő, Pigniczki Ferencné Bacsa Ágota Ágnes, Bóka János, Pálfi Ferenc János, Farkas József, dr. Zajtai Lajosné Dorfmeister Hedvig Paula, Szunyog Mihályné Nagypál Erzsébet, Kovács Etelka, Börcsök Imréné Ördögh Etelka, Berta Mihály István, Budai Balázs, Kószó István, Szabó Sándor, Csikós László György, Lányi Mihály János, dr. Bató Sándor, Budai Sándorné Golhovits Katalin Julianna, Szántó Mártonné Szöllősi Mária, Varga-Nagy Mózesné Répás Erzsébet, Tóth Sándor, Gránicz Pál, Paragi Pálné Nagy Ilona, Jankó Bojána, Bogdán Jánosné Szücs Etelka, Rabi Ferencné Seres Veronika, Kádár János, Tóth Ferencné Combos Franciska, Szaska-Kovács Péterné Kiss Veronika, Dobó József, Kozenkay Péterné Nagy Julianna, Rózsa Istvánné Csongrádi Mária, Kószó Illés, Szügyi Dávidné Rusák Margit, Márton Mihályné Terhes Mária, Hodi Lajosné Mihaliczki Piroska, Kovács Józsefné Csikós Ilona, Ábraham-Türes Márton, Csapkay Gézáné Bálint Mária, Kecskeméti Sándor, Tóth Józsefné Lóczi Mária meghaltak

MI? HOL? MIKOR?

1986. OKTÓBER 14., KEDD — NÉVNAP: HELÉN

A Nap kel 6 óra 00 perckor, és nyugszik 17 óra 01 perckor.
A Hold kel 15 óra 59 perckor, és nyugszik 1 óra 47 perckor.

VÍZÁLLÁS

A Tisza vízállása Szegednél hétfőn plusz 92 cm (álló).

KILENCVEN ÉVE,

1896-ban e napon tartotta első előadását a kecskeméti színház. Épülete — akár a szegedi — Ferdinand Fellner és Hermann Hellmer bécsi építészek tervei alapján készült. Az első előadás műsorán Katona József Bánk bán című drámája szerepelt. A színházat 1916-ban nevezték el Katona Józsefről.

MOZIK

Vörös Csillag: délelőtt 10 órakor: Keserű igazság (magyar film) délután fél 4, háromnegyed 6 órakor: Féktelenül (színes szovjet krimi, 14 éven felülieknek!), este 8 órakor: Indiana Jones és a végzet temploma (színes, fantasztikus amerikai kalandfilm. Kiemelt helyár! 14 éven felülieknek!)

Fáklya: délután háromnegyed 3 órakor: Vitya iskolába megy (színes, m. b. szovjet film), délután negyed 6 és fél 8 órakor: Keserű igazság (magyar film).

Szabadság: délután fél 4 órakor: Kisapák és nagyapák (színes, szovjet, m. b. filmvígjáték), háromnegyed 6 és 8 órakor: Break 2. (színes, zenés amerikai film . Kiemelt helyár!)

Filmtéka: délután 6 órakor: Ahol a zöld hangyák álmodnak (színes NSZK film, 14 éven felülieknek!).

Kiskörössy halászcsárda: (videomozi): este 8 órakor: Borsalinó és társa (színes francia bűnügyi film).

STÚDIÓ

fél 8 órakor: A őrült és az apáca (bérletszünet).

ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR

Klauzál tér 3. szám (13/57-es). Este 8 órától reggel 7-ig. Csak sürgős esetben.

BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÜGYELET

Ma a balesetet szenvedett személyeket a II. Kórház (Tolbuhin sgt. 57.) veszi fel. sebészeti felvételi ügyeletet az I. sz. Sebészeti Klinika (Pécsi u. 4.), urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház tart.

ÉJSZAKAI ORVOSI ÜGYELET

Este 7 órától reggel 7 óráig a felnőttlakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.

GYERMEKORVOSI ÜGYELET

Munkanapokon 13 órától másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 órától másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. sz. alatti körzeti gyermekorvosi rendelőben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.

GYERMEK FÜL-ORR-GÉGÉSZETI ÜGYELET

Minden kedden és csütörtökön 19 órától reggel 7 óráig, szombatonként reggel 8-tól déli 12 óráig a gyermek fül-orr-gégészeti ügyelet az Újszegedi Gyermekkórházban van (Szeged, Odesszai krt. 37.). Telefon: 22-655. Egyéb napokon a Fül-Orr-Gége Klinika tart ügyeletet (Szeged, Lenin krt. 111.). Telefon: 21-122.

FOGORVOSI ÜGYELET

Mindennap 22 órától reggel 6 óráig, szombaton reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld Sándor u. 1—3. Telefon: 14-420.

SOS LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT

Mindennap este 7-től reggel 7 óráig. Telefon: 11-000.

TÉVÉ

BUDAPEST 1.

8.55: Tv-torna
9.00: ITV
10.00: Mozgató
10.10: Láthatatlan arcvonal — koreai film
11.15: Vaskereszt, avagy amit akartok — (ism.)
12.05: Képújság
15.50: Hírek
16.00: Három nap tv-műsora
16.05: A repülés története — francia filmsorozat — 4. — (ism.)
16.50: Sorstársak
17,10: Képújság
17.15: Betűreklám
17.20: Dionne Warwick — amerikai zenés film
18.20: Reklám
18.30: Agrárvilág
18.50: Mini-Stúdió '86
18.55: Reklám
19.05: Tv-torna
19.10: Esti mese
19.20: Reklám
19.30: Híradó 1.
20.00: Reklám
20.05: Rabszolgasors — brazil tv-filmsorozat
21.10: Mihail Gorbacsovnak, az SZKP KB főtitkárának izlandi sajtóértekezlete
22.20: Stúdió '86
23.20: Betűreklám
23.25: Híradó 3.
23.35: Himnusz

BUDAPEST 2.

18.05: Képújság
18.10: Autó-motorsport
18.30: Körzeti adások — Budapest, Pécs, Szeged
19.35: Eugen Suchon, a zeneszerző — csehszlovák portréfilm — (ism.)
20.00: Gondolkodó — tudományos magazin
20.40: A John Faddis Quintett — a Pori Jazz 1985 fesztiválon — (ism.)
21.10: Híradó 2.
21.30: Reklám
21.40: Magyarország—Csehszlovákia — Szuper Liga asztalitenisz-mérkőzés
22.50: Képújság

BELGRÁD 1.

13.40: Elmulasztották — nézzék meg!
15.00: Ne felejtsd el: Nada Dragosavljevic — művelődési műsor
15.30: Peljesac — művelődési műsor
16.00: Jó napot!
17.00: Magyar nyelvű tv-napló
17.25: Krónika
17.45: Műsor gyerekeknek
18.15: Egykor és most — művelődési műsor
18.45: Tv-kalendárium
18.55: Számok és betűk — vetélkedő
19.15: Rajzfilm
19.30: Tv-napló
20.00: Lottóhúzás
20.05: Párbeszéd — belpolitika
21.00: Ausztrál filmciklus: játékfilm
22.30: Tv-napló

BELGRÁD 2.

18.30: Zágrábi körkép
19.00: Népszerű-tudományos film
19.30: Tv-napló
20.00: Népi muzsika
20.50: Tegnap, ma, holnap
21.05: Dok.-adás
21.50: Múlt idő, jelen idő — művelődési sorozat

ÚJVIDÉK

17.00: Híradó magyarul és szerbhorvátul
17.45: Gyermekműsor
18.15: A művészet világában
18.45: Tudományos beszélgetések
19.15: Rajzfilm
19.30: Híradó magyarul
20.00: Lottó
20.05: Vajdaságon át
21.00: Játékfilm
22.40: Híradó szerbhorvátul

RÁDIÓ

KOSSUTH

8.20: Társalgó
9.44: Dallal üzen Ázsia
10.05: Magyarok és jemeniek
10.50: Éneklő ifjúság
11.07: Két zenekari szvit
11.35: Gösta Berling — Selma Lagerlöf epizódjai — 5.
11.54: Reklám
12.30: Ki nyer ma?
12.40: Reklám
12.45: Hangverseny délidőben
13.45: Huguette Freyfus Remeau-műveket csembalózik
14.05: Műsorismertetés
14.10: Magyarán szólva
14.25: Orvosi tanácsok
14.30: Dzsesszmelódiák
15.00: Arcképek a lengyel irodalomból — (ism.)
15.17: A Magyar Néphadsereg Központi Zenekara játszik
15.54: Muzsikáló természet
16.05: Versforgó
16.30: Képek és jelképek
17.00: Világablak
17.30: Beszélni nehéz . . .
17.42: Reklám
17.45: A Szabó család
18.25: Könyvújdonságok
18.30: Esti Magazin
19.15: Gondolat
20.00: Klasszikus operettekből
20.30: Népdalest
21.30: Munkások '86
22.20: Tíz perc külpolitika
22.30: Két Dunstable motetta
22.46: Az alkohol
22.56: Schumann-művek
0.10: Himnusz
4.20: Éjfél után . . .

PETŐFI

8.08: Slágermúzeum
8.50: Tíz perc külpolitika
9.05: Napközben
12.10: Magyar zeneszerzők fúvósműveiből
12.30: Alföldi népdalkörök és citerazenekarok felvételeiből
12.58: Műsorismertetés
13.05: Popzene sztereóban
14.00: Nagy nevettetők — Benedek Tibor
14.30: Morvay Zsuzsának hívják — foglalkozása: keramikusművész
15.05: Mosóczy Miklós lanton játszik
15.20: Könyvről könyvért
15.30: Csúcsforgalom
17.27: Reklám
17.30: Válasz
18.30: Talpalávaló
19.05: Csak fiataloknak!
20.00: Fiatalok popzenei felvételei
20.35: Egy rádiós emlékére
21.05: Pesti nőrabló — Krúdy Gyula regénye — 1.
21.33: Leszner József notáiból
22.03: —
0.14: Zeneközelben a hallgató
4.20: Éjfél után